

Health for future: self-rated health and social status among adolescents

Junia Joffer, PhD, Folkhälsoanalytiker och utredare, Region Dalarna.
Universitet/högskola: Umeå universitet.
E-post: junia.joffer@regiondalarna.se

Att stötta ungdomar till att må bra är viktigt både för individen och för samhället i stort, därigenom skapas hälsa för framtiden. För att främja ungdomars hälsa behövs mer kunskap om hur de själva ser på sin hälsa och faktorer som påverkar hur de mår. Resultaten bygger intervjuer med 58 ungdomar i årskurs sju och gymnasiets årskurs tre i Falun, samt på en långtidsstudie där 1 046 ungdomar i Borlänge, Falun och Umeå besvarat enkäter i årskurs sju, åtta, nio samt årskurs tre i gymnasiet.

Genom intervjuerna utforskades ungdomars tolkning av enkätfrågan ”Man kan må bra ibland och dåligt ibland. Hur mår du för det mesta?”, samt vad som bidrar till subjektiv social status i skolan. Status undersöktes genom en statusstege där ungdomarna fick skatta sin status i skolan (tiogradig skala). Genom enkäterna undersöktes den självskattade hälsans utveckling över tid, samband mellan subjektiv social status i skolan, socioekonomisk status och självskattad hälsa hos gymnasieungdomar, samt faktorer i årskurs sju som predicerar rökning i gymnasiet.

Intervjuerna visade att självskattad hälsa som undersöks genom frågan ‘Hur mår du för det mesta?’ fångade sociala, psykiska och fysiska aspekter. Relationer till vänner och familj, skolsituation och levnadsvanor var några av de faktorer som diskuterades. Resultat från enkäterna visade att 50% av skattningarna förblev oförändrade från årskurs sju till årskurs tre i gymnasiet, samt att pojkar i alla åldrar skattade sin hälsa högre än flickor gjorde. En könsskillnad framkom även avseende social status i skolan, där pojkar i gymnasiet skattade sin status högre än vad flickor gjorde. Könsskillnader i social status och hälsa understryker behovet av genusperspektiv när det gäller förståelsen för faktorer som påverkar ungdomarnas dagliga liv. I gymnasiet var den självskattade hälsan positivt associerad med subjektiv social status i skolan, stämningen i familjen och självkänsla. Däremot påvisades inget samband mellan socioekonomisk status (föräldrars utbildningsnivå) och självskattad hälsa. Högre steg på den subjektiva sociala statusstegen ökade sannolikheten för att rapportera högre självskattad hälsa. När social status undersöktes genom intervjuerna så bekräftades statushierarkier i skolan. Faktorer knutna till genus, ålder, etnicitet och föräldrars ekonomi, samt förväntningar kopplade till utseende och beteende var komplext sammanflätade och påverkade deras sociala position. Då normerna som styrde social positionering var snäva, behöver statushierarkiernas tänkbara negativa

inverkan på ungdomars hälsa uppmärksammas. Avslutningsvis framkom att lägre självkänsla, en mindre negativ attityd till rökning och ett tidigt snusbruk i årskurs sju predicerade rökning i gymnasiet. Tidiga insatser kopplade till dessa komponenter tycks därmed vara viktiga i det tobaksförebyggande arbetet under tonåren. Sammanfattningsvis bidrar avhandlingen till en ökad förståelse för ungdomars självskattade hälsa, sociala status och rökning, viktiga framtidsfrågor i det hälsofrämjande arbetet.

Fulltext: <http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1424906&dswid=3327>

Vill du annonsera i Socialmedicinsk tidskrift?

En annons i Socialmedicinsk tidskrift når många olika grupper av intresserade och medvetna läsare. Det finns möjlighet att annonsera både i tidskriften och på hemsidan. Eftersom många av prenumeranterna är bibliotek och institutioner når du ut till en bred läsekrets. Bland våra läsare finns bl.a. intresserad allmänhet, tjänstemän i kommuner och landsting, politiker, personer som arbetar inom socialtjänst, vård och omsorg samt studenter och forskare vid universiteten.

Annonspriserna för annons i tidskriften år 2020 följer nedan, moms och eventuella kostnader för sättning och repro tillkommer:

• Helsida baksida omslag 165 x 242 mm	7000 kr
• Helsida insida av omslag	5000 kr
• Helsida inlaga	4000 kr
• ½ sida	3500 kr
• ¼ sida	2000 kr

Annonsering på webbplatsen:

• Liten annons/vecka	500 kr
• Liten annons/månad	1 500 kr

För frågor om och beställning av annons kontakta:
redaktionen@socialmedicinsktidskrift.se